



Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Aleksander
Nazwisko: Jajko
Miejsce urodzenia: Święcany
Data urodzenia: 11-10-1928
Imię ojca: Piotr
Imię matki: Zofia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

| Opis materiałów | Stan zachowania | Uwagi |
|---|-----------------|---|
| <p>Aleksander Jajko od 5.03.1952 został objęty rozpracowaniem krypt. „Trójka” prowadzonym przez Wydz. IV UBP na m.st. Warszawę. Rozpracowanie, które objęło jeszcze 3 inne osoby, dotyczyło podejrzenia o przynależność w Warszawie „do nielegalnej organizacji pod nazwą «Polska Szturmówka Chłopska»” (PSCh) i „wciągania” do niej nowych członków. Aleksander Jajko znalazł się w zainteresowaniu UB po doniesieniu z 18.01.1952, że wraz z innymi namawiał do wstąpienia do PSCh. Wedle UB był członkiem tej organizacji od września 1951 i posługiwał się ps. „Chrześniak”. Pracował wówczas jako rzeźbiarz w Państwowym Przedsiębiorstwie Budowlanym Robót Konserwatorskich i Architektury Monumentalnej w Warszawie. Rozpracowanie zakończone w grudniu 1952 po skierowaniu aktu oskarżenia wobec części podejrzanych. Aleksander Jajko w akcie oskarżenia 13.12.1952 występował jako świadek, doprowadzany z aresztu UBP na m.st. Warszawę. Materiały sprawy zostały przesłane 13.05.1953 do archiwum UBP na m.st. Warszawę i 30.06.1956 otrzymały sygn. 968/II</p> | | <p>IPN BU 0235/937 (968/II) t. 1, k. 123-124, 126-128, 132-133, 137, 140, 142-143, 148, 150-151, 159, 174, 223, 228, 231, 252-255, 268-268v, 394.</p> |

Aleksander Jajko od 17.09.1952 został objęty postępowaniem w sprawie podziemnej organizacji Polska Szturmówka Chłopska (PSCh), działającej w województwie warszawskim, istniejącej od 1948 roku pod początkową nazwą Ochrona Konspiracyjna Polskiego Stronnictwa Ludowego. Aresztowany 16.09.1952 w rodzinnych Świącanach (pow. jasielski), tego samego dnia poddany rewizji osobistej w Rzeszowie. Przewieziony do Warszawy i przesłuchiwany przez oficerów śledczych UBP dla m.st. Warszawy 17.09., 9., 10. i 15.10.1952. Zeznał 17.09.1952, że do PSCh przystąpił we wrześniu 1951 w Warszawie, gdy pracował w Państwowym Przedsiębiorstwie Budowlanym Robót Konserwatorskich i Architektury Monumentalnej. Wedle zeznań swoich i innych członków PSCh nie posiadał pseudonimu i nie został zaprzysiężony. W akcie oskarżenia z 22.11.1952 postawiono mu zarzuty, że należąc do „kontrrewolucyjnej organizacji” PSCh „usiłował przemocą zmienić ludowo-demokratyczny ustój Państwa Polskiego” i „jako zwykły członek, trzykrotnie brał udział w odprawach kierowników grup «P. S. Ch.» w swoim mieszkaniu” w Warszawie. Prokurator wnioskował o karę 9 lat więzienia. Aleksander Jajko został skazany 23.12.1952 przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie na 7 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich na 4 lata oraz przepadek mienia. Skarga rewizyjna została odrzucona przez Najwyższy Sąd Wojskowy 29.01.1953. Dzięki amnestii wyrok 10.03.1954 zmniejszono do 4 lat i 8 miesięcy więzienia. Po aresztowaniu osadzony w areszcie UBP na m.st. Warszawę, następnie w więzieniu w Warszawie (nr III przy ul. Ratuszowej zwane „Toledo”), później w Strzelcach Opolskich, od 5.09.1953 przeniesiony do więzienia w Iławie, od 25.05.1954 w Jaworznie, skąd został warunkowo zwolniony 25.02.1955. Wyrok z 1952 roku został unieważniony 23.10.1996 przez Sąd Wojewódzki w Warszawie.

IPN BU 1068/269 (Sr-936/52) t. 1, k. 268-292v, 322-32 328-329, 332-333, 343-344, 398, 414-415, 418, 420, 423, 428-429, 431-433, 436, t. 2, s. 30, 48-51, 57-59, 62, 65, 66, 68-75, 78-79, 92-96, 97, 126, 176, 181-182, 185, 186, 191, 192-193, 196, 199, 204, 211, 232, 236, 279, 280-281, 28-285, 292, 295, 361-373, 374-386, 415, 416, 418, 435, 436-439.

Po warunkowym zwolnieniu z więzienia i powrocie w rodzinne strony Aleksander Jajko od 29.11.1955 został objęty sprawą ewidencyjno-obszerną prowadzoną przez PUdsBP w Jaśle, zarejestrowaną 21.12.1955 w Wydz. X WUdsBP w Rzeszowie pod nr. 972. Poddany inwigilacji jako „osoba podatna do prowadzenia wrogiej działalności o wrogim stosunku do obecnej rzeczywistości” i za „udział w reakcyjnym podziemiu po wyzwoleniu”. W postanowieniu o założeniu sprawy odnotowano, że w 1949 roku wyjechał do pracy w Warszawie, gdzie wstąpił do nielegalnej organizacji Polska Szturmówka Chłopska (PSCh), „której celem była walka z obecnym ustrojem w formie szeptanej propagandy”. W 1952 roku po powrocie z Warszawy miał otrzymać zadanie „rozszerzenia” PSCh „na tutejszym terenie”. W aktach sprawy zachowane odpisy protokołów przesłuchań Aleksandra Jajki 14. i 15.09.1952 w Jaśle przez oficera śledczego tamtejszego PUBP. W notatce z 27.11.1956 znalazło się stwierdzenie, że „nie przejawia żadnej wrogiej działalności” i wniosek o przesłanie sprawy do archiwum. Postanowienie o zakończeniu sprawy zapadło 3.12.1956. Karta dotycząca Aleksandra Jajki „jako zwolnionego z więzienia byłego członka nielegalnej organizacji” miała pozostać w kartotece. Materiały sprawy złożone 7.12.1956 w archiwum WUdsBP w Rzeszowie pod sygn. 676/III, zostały przerejestrowane 23.02.1971 przez Wydz. „C” KWMO w Rzeszowie na sygn. 11615/II.

IPN Rz 061/473 (11615/II).